

युत्खाबंदी नावापुरतीच!

तंबाखूजन्य पदार्थ खाणे आरोग्यासाठी घातक आहे हे माहिती असूनही केवळ प्रसिद्धी माध्यमात येणाऱ्या जाहिरातींमुळे प्रभावित होऊन व बाजारात सहज उपलब्ध होत असल्याने तरुण पिढी गुटखा व तत्सम तंबाखूजन्य वस्तूंच्या वापराकडे मोठ्या प्रमाणात आकर्षित व अधीन होत आहे. शासनाने वेळीच हस्तक्षेप करून व प्रशासनाने प्रामाणिक जबाबदारी सांभाळत यावर नियंत्रण ठेवल्यास गुटखा हव्हपार होईल. या व्यसनाच्या आहारी अधीन होणारी तरुणाई वाचविणे हे सर्वांचेच आपले नैतिक कर्तव्ये आहे.

जे वाचले ते
डॉ. यशवंत पुमे

९८२२३३९९२

महाराष्ट्र राज्यात सार्वजनिक आरोग्य सुरक्षित ठेवण्याच्या हेतूने व जनहित लक्षात घेत गुटखा, पानमसाला, सुगंधित तंबाखू, सुगंधी सुपारी व इतर तत्सम पदार्थावर २०१२ पासून अन्नसुरक्षा कायद्याचे तरतुदीच्या अधीन राहून बंदी घातली गेली आहे. गुटखाच्या सेवनामुळे केवळ तोंडाचाच कर्करोग होतो असे नाही तर तोंडाच्या विकासाशी देखील गुटखा सेवनाचा संबंध जोडला गेला आहे. गुटखा खाणाऱ्यांचे नैसर्गिकपणे तोंड उघडत नाही. जो एक पूर्वरूप कर्करोगजन्य जखम आहे. त्याचे घातक परिणाम लक्षात घेऊन गुटखा आणि पानमसाला यांची विक्री करण्यावर महाराष्ट्रात बंदी आहे. गुटखा आणि तंबाखूजन्य पदार्थांमध्ये असलेल्या मॅग्नेशियम कार्बोनेटसारख्या घातक घटकांमुळे केन्सरसारख्या गंभीर आजाराचा नागरिकांना सामान करावा लागतो त्यामुळे आरोग्य धोक्यात येते. गुटख्याला पर्याय म्हणून मावा खाल्ला जातो. माव्यात तंबाखूचा वापर होत असल्याने तो तयार करणे आणि त्याची विक्री करणे बेकायदा आहे. याकडे

दुर्लक्ष करून पान टप्प्यांमध्ये मावा वैगवेगळ्या रूपात तयार करून विकला जातो. तरुणाईला माव्याचे व्यसन जडल्याने पान टप्प्यांवर शौकीनांची नेहमीच वर्दळ असते. गुटखा निर्मिती करणारे कारखाने हे महाराष्ट्राच्या बाहेर मोठ्या प्रमाणात आहेत. महाराष्ट्राच्या बाहेरून विविध चेक पोस्ट पार करून हा गुटखा सर्वसामान्यांपर्यंत पोहोचेपर्यंत अनेकांचे हात ओले करतो. यामध्ये अन्न औषध प्रशासन, पोलीस, परिवहन विभाग या सर्व यंत्रणा हाताशी घेतल्या जातात असे ऐकिवात आहे. या सर्व अधिकाच्यांच्या संगमनमाने करोडो रुपयांचा व्यवसाय राजरोसपणे चालतो. प्रशासन नामामात्र केवळ कागदोपत्री किरकोळ कारवाया दाखवत मोठ्या धनदांडग्या विक्रेत्यांना सवलत देत असते. अन्न आणि औषधी प्रशासन आणि पोलीस विभाग या दोघाकडे अनेकदा तक्रार देऊनही त्यावर कारवाई होत नाही. उलट तक्रारी करणाऱ्यांची माहिती गुह्येगारांना दिली जाते असा आरोप ऐकायला मिळतो. तो खरा असेल तर ही चिंताजनक बाब आहे. एका तज्जांशी केलेल्या माहितीनुसार महाराष्ट्रात जवळपास अडीच कोटी लोक कोणत्या ना कोणत्या प्रकारे तंबाखूजन्य पदार्थांचे सेवन करत असतात. त्यात २ कोटी लोक तोंडावाटे तंबाखू सेवन करणारे तर ४० लाख धूम्रपान करणारे आहेत. जवळपास ७०% नागरिकांना तोंडाच्या आजाराबदल काहीही माहीतच नसते. केवळ संगत व गंमत म्हणून सुरु केलेला छंद सवीमध्ये बदलतो. यातूनच

तोंडाचा कर्करोग होतो. त्यामुळे बन्याचदा रुणाऱ्याच्या तोंडाची शस्त्रक्रिया करावी लागते. आरोग्याचा सत्यानाश करतो. जेव्हा माहिती मिळते तेव्हा वेळ निघून गेलेली असते व संबंधिताला, त्याच्या परीवाराला अप्रिय घटनांना सामोरे जावे लागते. तंबाखूजन्य आरोग्य घातक पदार्थांची विक्री होऊ यायची नसेल तर ज्या अधिकाच्यांच्या कार्यक्षेत्रात गुटखा विक्री होताना आढळेल त्या विभागातील पोलिस अधिकारी व अन्न प्रशासन विभागाच्या सर्वोच्च अधिकाच्यांवर कारवाई झाली पाहिजे.

पोलीस विभागाने जर मनात आणले तर नक्कीच शंभर टके अवैध व्यवसाय बंद होईल यात शंका नाही. परंतु कारवाई करणारे विभागच विक्री करणाऱ्यांशी गुप्तसंधान बांधून असल्यामुळे सरकारचा हेतू सफल होताना दिसत नाही. अधिकाच्यांच्या आर्थिक हव्यासापायी निर्दोष नागरिकांच्या आरोग्याशी खेळ माडला जातो. शासनाने सार्वजनिक ठिकाणी धूम्रपान करण्यास सक्तबंदी केली पाहिजे. सिगरेटच्या किंवा इतर तंबाखूजन्य उत्पादनांच्या जाहिरातीवर प्रतिबंध केला पाहिजे. प्रत्यक्षप्रत्यक्ष प्रसिद्धी माध्यमे सामान्य नागरिकांच्या नाही. मनावर नियंत्रण महत्वाचे आहे.

स्थित्यंतरातील वाहने नि आव्हाने

हव्यूहव्यू पण निश्चितपणे जग बॅटरीवर चालणारी वाहने वापरू लागले आहे. जगभारात सर्व वाहनकंपन्या आपापले पेट्रोल- डिझेल इंजिनकडून विजेवर चालणाऱ्या इंजिनचे नियोजन जाहीर करत आहेत. भारतही या बदलामध्ये मागे नाही. सर्व मोठ्या भारतीय कंपन्या आपल्या विजेवरील चारचाक्या आणि दुचाकी वाहने उत्पादन करू लागल्या आहेत. एवढे च नव्हे तर भारतीय ग्राहकांमध्ये ही वाहने लोकप्रियाही आहेत. कदाचित पेट्रोलच्या वाढत्या किमतीमुळे की काय; पण भारतात वाहनक्षेत्रातील 'हरितक्रांती'चे मुख्य कारण ग्राहकांकडून असलेला उत्तम प्रतिसाद असल्याचे मानले जाते. २०२२-२३ मध्ये या विजेवरच्या गाड्यांचे उत्पादन मार्गील वर्षीपैकी १५५ टक्क्यांनी वाढून १७ लाख झाले आहे. भारतीय वाहनउद्योग २०३० पर्यंत विषारी वायूउत्सर्जन ४५ टक्क्यांनी कमी करण्याच्या धेयाकडे आगेकूच करत असतानाच या बदलामुळे झलेल्या तंत्रज्ञानविकासाचा परिणाम वाहन दुरुस्तीक्षेत्रातल्या अनेक लघू उद्योग आणि सूक्ष्म सेवावर होणार आहे. सध्या वाहनउद्योगाशी संबंधित नामाविध उद्योग लघू-सूक्ष्म उद्योगक्षेत्रात रोजगार निर्माण करत आहेत. पुण्याच्या आजूबाजूला गाडीतील प्रत्येक भाग तयार करून बजाज, टेल्को इत्यादी मोठ्या कंपन्यांना पुरवणारी हजारो लघू-सूक्ष्म उद्योगांची पुरवठासाखळी आहे. भारतात या क्षेत्रात परदेशी गुंतवणूक येत आहे; परंतु सध्यातील प्रत्येक भाग हे व्हिएतनाम, चीन, जर्मनी आणि ते बनवणाऱ्या लघुउद्योगांसाठीची

इत्यादी देशांमधून आयात केले जातात. लौकरच या आयातीची जागा भारतात परदेशी गुंतवणूकीच्या साहाय्याने बनवलेली उत्पादने घेतील. जसजशी परंपरागत वाहनांची जागा विजेवर चालणारी वाहने घेऊ लागतील, तसेतील वाहन विक्री करणे, इंजिनाचे विविध भाग पुरवणे या व्यवसायांमधील गैरेज मेकॅनिक आहेत. त्यांच्या

व्यवसायांवर गदा घेण्याची भीती तर दुस्रीकडे विजेच्या गाड्यांसाठी योग्य मैकेनिक मिळणे दुपास्त अशी परिस्थिती सध्या अमेरिका-ब्रिटनसारख्या काही पाश्चात्य देशांमध्ये दिसते. या नवीन गाड्या दुरुस्त करण्यासाठी जी विशिष्ट साधने लागतात, त्यासाठी पैसे ओतणे या व्यावसायिकांना परवडत नाही. भारतातील 'बॅटरीवरच्या गाडीला हात लावणार नाही' असे सांगण्यात येते, त्यामुळे नवीन विजेवरची गाडी घेतली तर नेहमीच्या कोपन्यावरच्या जुन्या गैरेजमध्ये सोडता येत नाही. सरकार या नव्या 'हरितक्रांती'वर भर देऊन विजेवरील वाहनांसाठी परदेशी गुंतवणूकीला प्रोत्साहन देत आहे. ग्राहकानाही बन्याच राज्यांमध्ये विविध करामधून सूट देण्यात आली आहे. परंतु विजेच्या गाड्या दुरुस्त करण्याचे प्रशिक्षण दुर्मिळ आहे. कारण काही राज्यांत सरकारने दोन वर्षांचा अभ्यासक्रम तयार केला आहे. या क्षेत्रात नव्याने येणाऱ्या तरुणांसाठी तो उपयोगी पडेल. पण जे लाखो लोक परंपरागत वाहनदुरुस्ती करताहेत त्यांच्या भवितव्याचे काय? देश प्रगतिपथावर असताना स्थित्यंतरे अटल असतात; पण त्यातून आर्थिक विषमता तीव्र होऊ न देण्यासाठी प्रयत्न आवश्यक आहेत. लघू-सूक्ष्म उद्योग व गैरेज व्यवसायिक यांनी या स्थित्यंतराला सामोरे जाण्यासाठी काय करावे. त्यासाठी आवश्यक असलेले प्रशिक्षण त्यांना दिल्यास मोठ्या प्रमाणावर बेरोजगारीत भर पडण्यापासून देश वाचू शकेल..

सह्याद्रीचा राखणदार

साई वर्धा पावर च्या वतीने क्षय रुग्णांना पोषण आहार किटचे वाटप

वरोरा | प्रतिनिधी

आरोग्य आणि कृदूंब कल्याण मंत्रालय यांच्या राष्ट्रीय धोणात्मक योजना अंतर्गत २०२५ पर्यंत क्षयरोग मुक्त भारत हे उद्दिष्ट विविध उपक्रम राबविण्यात येत आहे. हे उद्दिष्ट साध्य करण्याच्या दृष्टीने समाजातील विविध स्तरावर काम करण्याच्या संस्था, व्यक्ती, सी.एस. आर यांच्या सोबत समन्वय साधू टी बी रुग्णांना मदतीची आवश्यकता आहे. कम्पनीटी सोपोर्ट टू टीबी पेशंट च्या मार्यादाने प्रधानमंत्री टी बी मुक्त भारत अभियान हा उपक्रम सुरु केला आहे. या उपक्रमाचे उद्दिष्ट साध्य करण्याकाऱ्याता जिल्हाधिकारी, चूर्पू यांच्या आढळानाला प्रतिसाद देत. साई वर्धा पावर जनेशन प्राली. यांनी वरोरा तालुक्यातील १० क्षय रुग्णांना दत्तक घेऊन पोषण आहार किट चे वाटप उपजिल्हा रुग्णालय, वरोरा येथे करण्यात आले.

सदर कार्यक्रमास अध्यक्ष स्थानी डॉ प्रकुल खुजे हे होते त्यांनी वरोरा तालुक्यातील क्षयरोगाचे प्रमाण तसेच त्याचा निर्मूळन करिता ए सी एक कार्यक्रम व आहाराचं महत्व यावर भाष्य कराणांना समाजाचे या उपक्रमातील महत्व व योगदान यावर प्रकाश टाकला. साई वर्धा कंपनी चे अधिकारी के व्ही कृष्णा किंशोर हे प्रमुख पाहुणे झूळून उपस्थित होते. त्यांनी